

Geweldloos verzet op de bezette Westelijke Jordaanoever - een verhaal over bovenmenselijke veerkracht van een Palestijns christelijke familie

door Mirjam Kabki

Op het nieuws horen we veel over het geweld in de Gazastrook, maar dat er zich op de Westelijke Jordaanoever ook een menselijk drama voltrekt, is minder bekend. Afgelopen oktober besloot ik tien dagen te helpen bij de olijfoogst op de olijfboomgaard van de Palestijns christelijke familie van Daoud Nassar vlakbij Bethlehem. Ik wilde met eigen ogen zien hoe het leven er, anno 2024, op de Westelijke Jordaanoever uit ziet.

Ik heb in mijn vijftigjarige leven al wat landen bezocht, veel culturen leren kennen en ongelijkheid en armoede gezien, maar deze relatief korte reis was misschien wel de meest indrukwekkende van allemaal. Ik heb zelden zoveel veerkracht, zelfrespect en standvastigheid gezien bij een familie die dagelijks geconfronteerd wordt met intimidatie en onrecht.

In grote delen van de bezette Westelijke Jordaanoever hebben de Israëlische autoriteiten het voor het zeggen. Dat betekent dat veel wegen ontoegankelijk zijn voor Palestijnen, dat Palestijnen op veel plekken geen bouwvergunningen krijgen, geen toegang hebben tot water en elektriciteit en dat zij regelmatig sloopbevelen krijgen voor eigendommen zoals huizen of watertanks. Wanneer ze zo'n sloopbevel niet binnen 45 dagen uitvoeren of via de rechtbank aanvechten, komt het Israëlische leger met een bulldozer het karwei klaren. Daarnaast krijgen Palestijnse boeren op hun landerijen regelmatig ongenode bezoeken van gewapende kolonisten uit naburige nederzettingen. Vooral na 7 oktober 2023 zijn kolonisten zich intimiderender gaan gedragen en moeten Palestijnen constant op hun hoede zijn.

Daoud Nassar vertelt *“Ik zie drie manieren waarop Palestijnen reageren op het onrecht waar ze dagelijks mee geconfronteerd worden.*

Sommigen vechten terug en dat is ook begrijpelijk vanuit de wanhoop die ze voelen, maar in mijn ogen kun je geweld niet stoppen met meer geweld.

Anderen gaan weg. Voor sommigen is het de enige optie nadat zij hun huis of hun land zijn kwijtgeraakt. Onze boomgaard ligt op een heuveltop tussen vijf nederzettingen. De Israëlische autoriteiten hebben onze familie op allerlei manieren geprobeerd weg te jagen en ze hebben ons zelfs een blanco cheque geboden voor ons land, maar daar zijn we niet op ingegaan. Wij beschouwen ons land als onze Moeder, en die is niet te koop.

Palestijnen die niet vechten of vluchten, kunnen tenslotte passief worden. De slachtofferrol vreet je echter van binnenuit op’, zegt Daoud.

‘Wij kiezen voor de vierde manier: geweldloos verzet. We herplanten bomen die worden platgewalst en we strijden in de rechtszaal voor ons land en onze eigendommen. De Israëlische autoriteiten proberen ons leven onmogelijk te maken en ze hadden niet verwacht dat we het zo lang zouden volhouden. We blijven op een creatieve manier omgaan met de restricties die ze ons opleggen.’

‘We willen het rechtssysteem op legale manier in verlegenheid brengen en dat lukt ons met internationale steun tot nu toe aardig. Zonder de beschermende aanwezigheid van westerse vrijwilligers op de boomgaard zouden we al lang verdreven zijn. Met hun zichtbare aanwezigheid worden we minder lastig gevallen en durven we nog op onze boomgaard te komen’.

Een indrukwekkend verhaal waarin mij vooral de ‘*sumud*’¹, de Palestijnse vasthoudendheid treft. Ondanks alle onrecht houdt de familie de rug recht en het hoofd geheven. Van haat of wanhoop geen spoor in het rustige maar overtuigende relaas van Daoud.

---

¹ ‘As a national Palestinian concept, *sumud*, or, literally translated, “steadfastness,” carries the meaning of a strong determination to stay in the country and on the land.’ (<https://www.palestine-studies.org/en/node/165375>)

'Hoe houd je dit vol?', is dan ook één van mijn vragen aan hem wanneer we samen olijven aan het plukken zijn.

'Ik voel dat ik geen andere keuze heb', is zijn antwoord. *'Ik houd van het land en de bomen. Ik voel mij sterk verbonden met de boomgaard en ben het aan mijn voorouders verplicht om voor het land te zorgen. Als ik met mijn bomen bezig ben, vind ik rust. De bomen helpen mij te overleven. Zij zijn mijn therapie.'*

Ook zelf heb ik liefdevolle en respectvolle gevoelens voor mijn moestuintje in Nederland en ook ik raak ontspannen als ik in mijn tuintje werk. Voor mij is het echter luxe. Voor Daoud is de wederkerige spirituele connectie met zijn land bittere noodzaak.

De verhalen over intimidatie worden tastbaar tijdens de allerlaatste momenten van de oogst. Twee gewapende bewakers van een van de nederzettingen rijden langs het hek, vlakbij de plek waar wij met Daoud aan het plukken zijn. Wanneer Daoud de bewakers ziet komen, zegt hij zachtjes tegen ons: *'Ik verdwijnt even uit beeld'*, en loopt weg. Nadat de bewakers verdwenen zijn, komt hij terug en zegt: *'Ze zullen me niets aandoen met jullie erbij, maar ze zouden me wel om mijn paspoort kunnen vragen en er urenlang mee wegblijven. Weigeren of protesteren heeft geen zin. Ik moet wachten tot ik het terugkrijg, maar dan kan ik vanavond niet naar de olijfpers. Het makkelijkst is dan om even niet zichtbaar te zijn.'*

Wat is de opluchting bij Daoud groot wanneer hij die avond met een auto stampvol olijven richting de olijfpers in Bethlehem rijdt. Kort voor middernacht komt zijn Whatsapp berichtje: *'Het is gelukt. We hebben 814 kilo olijven geoogst en het is geperst tot 192,17 liter olijfolie.'*

Het is een goede oogst dit jaar. Vorig jaar liep het anders. Vlak na de gewelddadige aanslag van 7 oktober 2023 was er veel agressie van kolonisten rondom de boomgaard. Daoud durfde daarom in de oogsttijd niet naar de boomgaard te gaan, waardoor toen de hele oogst verloren ging.

Daoud besluit: *'Wanneer ik een boom snoei - en dus ontdoe van ballast - voel ik dat de boom mij dankbaar is. Ook wij als familie hebben reden om dankbaar te zijn. We zijn tenslotte nog op ons land.'*

Zelf ben ik ongelooflijk dankbaar voor mijn ervaringen op de boomgaard. Ik ben me meer dan ooit bewust van mijn westerse privileges en nóg meer gemotiveerd om ze in te zetten voor een betere wereld, al is het maar voor een héél klein beetje minder onrecht.